

ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΤΕΒ

1. Προβληματισμός για την αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού, και ειδικά των Μηχανικών, στην Ανάπτυξη της Χώρας

Η Ελλάδα, αρκετά χρόνια μετά την επιλογή της να ενταχθεί στις ανεπτυγμένες Ευρωπαϊκές χώρες και σε ένα σύστημα απελευθέρωσης της αγοράς και ελεύθερου ανταγωνισμού, φαίνεται ακόμη να παλινδρομεί μεταξύ ενός παρωχημένου ρόλου παροχής φθηνής εργασίας (όπου σαφώς δεν μπορεί να ανταγωνιστεί τις αναπτυσσόμενες χώρες της Ανατολικής Ασίας), και ενός ρόλου ενεργής συμμετοχής στην ανάπτυξη αιχμής στηριγμένου στην κοινωνία της γνώσης και την τεχνολογική καινοτομία. Στο ρόλο αυτό βέβαια, η χώρα παρουσιάζει σημαντική υστέρηση συγκριτικά με το σύνολο σχεδόν των χωρών της Ευρώπης των 25, παρά τις αλληπάλληλες χρηματοδοτήσεις μέσω των ΚΠΣ και λοιπών ευρωπαϊκών προγραμμάτων τα τελευταία χρόνια.

Και αυτά συμβαίνουν σε μια χώρα που χαρακτηρίζεται για τα εξόχως μεγάλα ποσοστά επιστημονικού δυναμικού, ειδικά Μηχανικών, και την απορρόφηση ερευνητικών / αναπτυξιακών κονδυλίων. Στην ίδια αυτή χώρα, όμως, παρατηρείται εκπληκτικά χαμηλή συμμετοχή σε αναπτυξιακά προγράμματα των παραγωγικών φορέων (βιομηχανίας κλπ.) και μια μεγάλη έλλειψη συντονισμού και συνέχειας αυτών, που καταλήγουν σε μια εγκληματική απουσία της βιομηχανοποίησης των αποτελεσμάτων και αφομοίωσης των νέων τεχνολογιών στους εγχώριους παραγωγικούς τομείς.

Είναι προφανές και σε ευρωπαϊκό επίπεδο αναγνωρισμένο (βλ. και στόχους Λισσαβόνας) ότι η επιβίωση της ευρωπαϊκής οικονομίας μπορεί να στηριχθεί μόνο στη γνώση, την τεχνολογική καινοτομία και την ανάπτυξη ευρωπαϊκών δικτύων, όπου το κάθε μέλος, όσο μικρό και εάν είναι, θα συνεισφέρει μια ουσιαστική «ίδια» προστιθέμενη αξία. Παρόλα αυτά στη χώρα μας εξακολουθεί να υπερισχύει το κοντόφθαλμο «δαιμόνιο» του εύκολου βραχυπρόθεσμου κέρδους και του «ατομικού» πλουτισμού που δεν στηρίζεται στην ικανότητα και την παραγωγικότητα, αλλά στην εκμετάλλευση πρόσκαιρων ευκαιριών και σε βάρος του κοινωνικού συνόλου.

Ο ΣΤΕΒ, ως εκπρόσωπος εργαζομένων υψηλής κατάρτισης και προσόντων, υποστηρίζει με όλες του τις δυνάμεις, και κυρίως με τη γνώση, τα προσόντα και τις ικανότητες των μελών του, κάθε συστηματική πρωτοβουλία που αξιοποιεί το πολύτιμο ανθρώπινο δυναμικό που υπάρχει στην Ελλάδα και έτσι μπορεί να συνεισφέρει στην ανάπτυξη της χώρας, είτε προς το ευρύτερο κοινωνικό όφελος, είτε παρέχοντας μια ανεπτυγμένη εγχώρια κοινωνία της γνώσης και τεχνολογική αυτοδυναμία, είτε συμβάλλοντας στην ανταγωνιστικότητα και βιωσιμότητα των παραγωγικών κλάδων και της οικονομίας.

2. Εργασιακά θέματα

Στα πλαίσια των τρεχουσών οικονομικο-πολιτικών εξελίξεων που θέτουν σε αμφισβήτηση κατοχυρωμένους κανόνες εργασίας, **ο ΣΤΕΒ είναι ενάντιος σε κάθε προσπάθεια καταστρατήγησης των εργασιακών κεκτημένων των εργαζομένων, κατάργησης των Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας, υποβάθμισης των κανόνων υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία, και καταπάτησης των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων που, μέσα από πολυετείς κόπους και αγώνες, έχουν αποκτηθεί και έχουν συνταγματικά και νομοθετικά κατοχυρωθεί.**

2.α) Αμοιβές

Οι ελάχιστες αποδοχές των Μηχανικών της βιομηχανίας (όλων των ειδικοτήτων, πλην των Πολιτικών, Αρχιτεκτόνων και Τοπογράφων Μηχανικών) διαμορφώνονται με τρεις Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας (ΣΣΕ) που ο ΣΤΕΒ διεκδικεί από τον ΣΕΒ σε ετήσια βάση στα πλαίσια της προβλεπόμενης από το νόμο διαδικασίας Μεσολάβησης και Διαιτησίας. Οι ΣΣΕ αυτές καθορίζουν τα κατώτατα όρια αμοιβών των μελών του ΣΤΕΒ, που εργάζονται στη βιομηχανία και συναφείς επιχειρήσεις.

Βασικό πρόβλημα στη διαπραγμάτευση των συμβάσεων αυτών είναι η επιμονή του ΣΕΒ, εδώ και περισσότερο από δύο δεκαετίες, να μην αναγνωρίζει τον ΣΤΕΒ ως συνδικαλιστικό όργανο των Μηχανικών της βιομηχανίας, άλλοτε επικαλούμενος προσχήματα του τύπου ότι οι Μηχανικοί αποτελούν τον πυρήνα των στελεχών της βιομηχανίας και συνεπώς αμείβονται «εξαιρετικά καλά» βάσει ατομικών συμβάσεων, και άλλοτε επιτιθέμενος στην ομοιο-επαγγελματικότητα του ΣΤΕΒ υποστηρίζοντας δήθεν μεγάλες διαφορές στην άσκηση του επαγγέλματος των διαφόρων ειδικοτήτων Μηχανικών στις βιομηχανίες της χώρας. Με το τελευταίο επιχείρημα, μάλιστα, κατάφερε, στα μέσα της δεκαετίας του 1990, μέσω του Ο.ΜΕ.Δ. να εξαναγκάσει τον ΣΤΕΒ στη διεκδίκηση τριών ξεχωριστών ΣΣΕ (για τους Μηχανολόγους και συναφείς ειδικότητες, για τους Μεταλλειολόγους – Μεταλλουργούς, και για τους Χημικούς Μηχανικούς), με μοναδικό στόχο φυσικά τη διάσπαση των Μηχανικών της βιομηχανίας, κάτι που μέχρι σήμερα δεν έχει πετύχει.

Το έτερο πρόβλημα στη διαμόρφωση των ελάχιστων μισθών των μελών του ΣΤΕΒ προκύπτει από την ασκούμενη οικονομική πολιτική. Εδώ και αρκετά χρόνια ακούμε περί σύγκλισης της οικονομίας προς τις οικονομίες της ευρωζώνης και την Ευρώπη των 15. Με μόνιμα επιχειρήματα τα περί περιορισμένων δυνατοτήτων της οικονομίας μας και περί ανάγκης «λίγης ακόμη λιτότητας», τα τελευταία 10 χρόνια ακούμε ότι τη σύγκλιση αυτή, η οποία θα χρειαστεί ένα βάθος χρόνου δεκαετίας – επί ματαίω όμως. Είναι σαφές ότι η Ελλάδα συγκλίνει με μεγάλη επιτυχία ως προς το κόστος ζωής, με ευρωπαίους συναδέλφους που ζουν στην Ελλάδα να διαπιστώνουν με έκπληξη ότι το super market στην Αθήνα κοστίζει περισσότερο από ό,τι στο Παρίσι (!), με αυξήσεις 20% ή και 40% σε παρεχόμενες υπηρεσίες (π.χ. διόδια, parking Δ.Α.Α.), κ.ο.κ. Οι αποδοχές όμως των μισθωτών εργαζομένων παραμένουν στο 50-60% των ευρωπαϊκών συναδέλφων, και για μεν τους λίγους (κατ' ευφημισμόν) τυχερούς αυξάνονται στα όρια της ΕΓΣΣΕ (δηλ. λίγο πάνω από τον επίσημο και μάλλον εξωπραγματικό πληθωρισμό), ενώ για πολλούς οι ετήσιες αυξήσεις που χορηγούνται στις – κατά τον ΣΕΒ πλουσιοπάροχες – επιχειρησιακές συμβάσεις, είναι στα όρια, και συχνά κάτω, από τον επίσημο πληθωρισμό. Στην πράξη λοιπόν, χρόνο με το χρόνο, η εξ αρχής χαμηλή αγοραστική δύναμη των εργαζομένων της χώρας μας αποκλίνει αντί να συγκλίνει από το ευρωπαϊκό οικονομικό περιβάλλον, ενώ με το πρόσχημα της προσέλκυσης επενδύσεων κάποιες επιχειρήσεις συνεχίζουν να γίνονται πλουσιότερες!

Με δεδομένη την ισχύουσα κατάσταση στη βιομηχανία, όπου οι ελάχιστες αποδοχές των Διπλωματούχων Μηχανικών ΑΕΙ κρατούνται στα πλέον χαμηλά επίπεδα σχετικά με κάθε άλλο

τεχνικό κλάδο (κάτω μάλιστα από ένα δυσμενές φορολογικό καθεστώς «μισθωτών»), και με τους Πτυχιούχους Μηχανικούς ΤΕΙ να αμείβονται χαμηλότερα ακόμα και από αποφοίτους μέσων σχολών, **ο ΣΤΕΒ θα συνεχίσει να διεκδικεί την αναγνώριση του δικαιώματος συνδικαλιστικής εκπροσώπησης από τον ΣΕΒ και να μάχεται για τη διασφάλιση αξιοπρεπών ελάχιστων αποδοχών στα πλαίσια μιας ενιαίας ΣΣΕ για το σύνολο των Μηχανικών της βιομηχανίας και συναφών επιχειρήσεων, επιδιώκοντας ουσιαστική σύγκλιση αμοιβών με τις προηγμένες Ευρωπαϊκές χώρες σε έναν ορατό χρονικό ορίζοντα.**

Επιπρόσθετα, προκύπτουν σημαντικότερες ανισότητες με άλλες κατηγορίες εργαζομένων στη βιομηχανία μέσω της χορήγησης ή μη διαφόρων επιδομάτων, οι οποίες γίνονται ιδιαίτερα έντονες σε βιομηχανίες του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Για παράδειγμα, γραμματείς – απόφοιτοι (ή μη) μέσης σχολής μπορεί να αμείβονται υψηλότερα από συναδέλφους Μηχανικούς, με τη χορήγηση επιδόματος Η/Υ. Το επίδομα αυτό, παρά το γεγονός ότι έχει κατοχυρωθεί από διαταγή του Ο.ΜΕ.Δ του 1993 (σε ποσοστό 15%!) για την Ομοσπονδία Ιδιωτικών Υπαλλήλων Ελλάδος, της οποίας μέλος είναι και ο ΣΤΕΒ, αρνείται επίμονα να χορηγήσει ο ΣΕΒ (μέσω του Ο.ΜΕ.Δ.) στους Μηχανικούς της βιομηχανίας. Ο ΣΤΕΒ, για λόγους ίσης μεταχείρισης και αξιοπρεπών αποδοχών, διεκδικεί τη χορήγηση επιδόματος Η/Υ, ή ανάλογη αύξηση του βασικού μισθού των Μηχανικών της βιομηχανίας, ώστε οι δεδομένα χαμηλές αποδοχές των Μηχανικών της βιομηχανίας να μην είναι χαμηλότερες και από αυτές εργαζομένων με σαφώς λιγότερα ακαδημαϊκά, επαγγελματικά και ουσιαστικά προσόντα.

2. β) Όροι εργασίας

Ο ΣΤΕΒ διεκδικεί την άμεση παύση κάθε προσπάθειας κατάργησης ή καταπάτησης του 8ωρου εργασίας σε 5ήμερη βάση και την αξιοπρεπή ανταμοιβή της υπερωριακής απασχόλησης για το σύνολο των Μηχανικών της βιομηχανίας και συναφών επιχειρήσεων.

Επιπλέον, συχνά παρατηρείται σε επιχειρήσεις η ανάθεση πέραν της μίας οργανικής θέσης ευθύνης στον ίδιο εργαζόμενο Μηχανικό (προϊστάμενοι πολλών δραστηριοτήτων / τμημάτων, υπεύθυνοι πολλών έργων). Η συγκεκριμένη πρακτική «πολυθεσίας» που εφαρμόζεται όλο και περισσότερο για την κάλυψη πολλαπλών οργανικών θέσεων ή / και θέσεων που προβλέπονται από το νόμο, πέραν του ότι συχνά επιβάλλεται υπό πάσης μορφής πίεση και χωρίς την ανάλογη αμοιβή των εμπλεκόμενων συναδέλφων, ενισχύει την ανεργία των Μηχανικών στη βιομηχανία (μειώνοντας τον αριθμό των θέσεων εργασίας) και θέτει σε κίνδυνο την ποιότητα και την ασφάλεια της εργασίας και των προϊόντων, εξυπηρετώντας αποκλειστικά και μόνον οικονομικά συμφέροντα των επιχειρήσεων. **Ο ΣΤΕΒ, σε συνδυασμό με τις θέσεις του για την κατοχύρωση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των Μηχανικών στη μισθωτή εργασία, επιδιώκει την κατοχύρωση των θέσεων πλήρους και σταθερής εργασίας Μηχανικών και την κάλυψή τους με αντίστοιχο αριθμό συναδέλφων, και είναι ενάντιος σε κάθε κίνηση προώθησης / καθιέρωσης της μερικής απασχόλησης ως κύρια μορφή παροχής εργασίας στη χώρα.**

Ακόμη, ο ΣΤΕΒ διεκδικεί τη συνεχή και ουσιαστική αναβάθμιση των συνθηκών υγιεινής & ασφάλειας στην εργασία και την αναγνώριση ανθυγιεινών και επικίνδυνων συνθηκών εργασίας Μηχανικών σε βιομηχανικούς χώρους.

3. Θεσμικά ζητήματα

Ο ΣΤΕΒ είναι ενάντιος σε κάθε προσπάθεια υποβάθμισης των ουσιαστικών προσόντων των Μηχανικών που προκύπτουν από την τριτοβάθμια εκπαίδευσή τους (σε ΑΕΙ και

ΤΕΙ), στην επιχειρούμενη απαξίωση του επαγγέλματος του Μηχανικού στη μισθωτή εργασία, και στην επιβολή δυσμενέστερων όρων υποχρεωτικής ασφάλισης.

3.α) Θέματα τεχνικής παιδείας και κουλτούρας

Η τρέχουσα αναλογία ροής προς τη Β΄βάθμια και Γ΄βάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι τάξεως 35% - 65% (συγκρινόμενη με την ευρωπαϊκή, π.χ. στη Γερμανία 65% - 35%) - η οποία είναι απαράδεκτη για μια ανεπτυγμένη οικονομία. Συνοδεύεται δε, από ιδιαίτερα χαμηλό επίπεδο της Β΄θμιας τεχνικής εκπαίδευσης, και οδηγεί στην απαξίωση των αποφοίτων της Γ΄θμιας εκπαίδευσης που καλούνται να καλύψουν τελικά τα κενά της Β΄θμιας εκπαίδευσης.

Ο ρόλος της πολιτείας, η οποία θα πρέπει να είναι υπεύθυνη για το συνολικό σχεδιασμό και σύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος με την παραγωγική διαδικασία και τις αναπτυξιακές προοπτικές της χώρας, είναι βέβαια καταλυτικός, και για την ώρα φαίνεται να επηρεάζεται περισσότερο από τις κοινωνικο-πολιτικές τάσεις, παρά από τις πραγματικές ανάγκες και μια ορθολογική στρατηγική. Από τη μεριά τους, οι εργοδοτικοί φορείς - επιχειρήσεις αναπτύσσονται σε ένα γενικά διάτρητο περιβάλλον νομοθεσίας και προτύπων, ενώ απουσιάζει η αναπτυξιακή και ποιοτική νοοτροπία: οι απαιτήσεις ποιότητας και ασφάλειας καλύπτονται συνήθως επιφανειακά και συχνά με ανεπαρκώς εκπαιδευμένους - καταρτισμένους εργαζόμενους, οι απαιτήσεις χρήσης τεχνολογιών αιχμής αντιμετωπίζονται συχνά με την «εισαγωγή» τεχνογνωσίας & ικανοτήτων από το εξωτερικό, χωρίς ουσιαστική ανάδραση προς το σύστημα εκπαίδευσης - κατάρτισης, κλπ.

Ο ΣΤΕΒ θεωρεί απαραίτητο να γίνει άμεση προσπάθεια αναβάθμισης της Β΄θμιας τεχνικής εκπαίδευσης και αντιστροφής των ποσοστών ροής προς τις δύο υψηλότερες βαθμίδες εκπαίδευσης και, κατ' αντιστοιχία, αναβάθμισης της Γ΄θμιας εκπαίδευσης, καθώς και οργάνωσης «στερέων» υποδομών συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και επαγγελματικής πιστοποίησης, με στόχο τον εξορθολογισμό και την προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος στις πραγματικές ανάγκες μιας τεχνολογικά αναπτυσσόμενης παραγωγικής οικονομίας.

3.β) Επαγγελματικά δικαιώματα και ευθύνες

Σε σχέση με τα επαγγελματικά δικαιώματα των Διπλωματούχων Μηχανικών που ασκούν ελευθέριο επάγγελμα, ειδικά μάλιστα των παραδοσιακών ειδικοτήτων του κατασκευαστικού κλάδου, και τα οποία παρά την μέχρι σήμερα κατοχύρωσή τους, βάλλονται συστηματικά από τις εθνικές και ευρωπαϊκές πιέσεις για απελευθέρωση της αγοράς εργασίας και υποβάθμιση των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων που προκύπτουν από τις σπουδές, τα επαγγελματικά δικαιώματα των μισθωτών Μηχανικών είναι παντελώς ανοχύρωτα.

Έτσι, για παράδειγμα, η άδεια άσκησης επαγγέλματος που χορηγεί το ΤΕΕ στους Διπλωματούχους Μηχανικούς απαξιώνεται συνεχώς στη μισθωτή εργασία (με πολλά παραδείγματα όπου δεν απαιτείται καν), ενώ παρατηρούνται αυξητικές τάσεις υποκατάστασης των Διπλωματούχων και των Πτυχιούχων Μηχανικών σε θέσεις / καθήκοντα ευθύνης από άτομα χαμηλότερου ή / και αμφίβολου επιπέδου εκπαίδευσης με αμφισβητήσιμη τεκμηρίωση και υποκειμενική ερμηνεία των προσόντων τους (π.χ. εμπειρία, πτυχία ιδιωτικών μη αναγνωρισμένων - πιστοποιημένων σχολών, κλπ.).

Ένα από παράδειγμα του προβλήματος είναι οι περιπτώσεις εκείνες πτυχιούχων του εξωτερικού, στους οποίους το Υπουργείο Παιδείας, μέσω του αρμοδίου οργάνου του (ΔΟΑΤΑΠ, πρώην ΔΙΚΑΤΣΑ και ΙΤΕ), αναγνωρίζει ακαδημαϊκή ισοτιμία - αντιστοιχία ΤΕΙ (ή ούτε καν αυτό), ενώ

μέσω ενός άλλου αρμοδίου οργάνου (ΣΑΕΙ) το ίδιο Υπουργείο χορηγεί επαγγελματική ισοτιμία Διπλωματούχου Μηχανικού ΑΕΙ!

Παράλληλα, παρατηρείται μια απαξιώτικη χρησιμοποίηση των Μηχανικών σε πολλούς βιομηχανικούς χώρους, εντονότερα στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπου απόφοιτοι μέσων σχολών βρίσκονται σε διευθυντικές θέσεις και Μηχανικοί εκτελούν καθήκοντα επιπέδου τεχνίτη.

Επιπρόσθετα, σπάνια αναγνωρίζεται ευθύνη των Μηχανικών της βιομηχανίας έναντι νόμου ή δημόσιας αρχής, τουλάχιστον στα πλαίσια διαμόρφωσης αποδοχών, ενώ είναι συχνό φαινόμενο σε περιπτώσεις σοβαρών τεχνικών αστοχιών και ατυχημάτων να αναζητούνται a posteriori υπάλληλοι Μηχανικοί για την απόδοση ευθυνών.

Ο ΣΤΕΒ στοχεύει στη διευθέτηση και κατοχύρωση των επαγγελματικών δικαιωμάτων του συνόλου των Μηχανικών της βιομηχανίας και συναφών επιχειρήσεων, σύμφωνα με τις πραγματικές και ουσιαστικές ευθύνες που συνοδεύουν την εκτέλεση των καθηκόντων Μηχανικού.

3.γ) Ασφαλιστικά θέματα

Ο ΣΤΕΒ, αλληλέγγυος προς το σύνολο των Μηχανικών, στέκεται ενάντιος σε όποια επιχειρούμενη επιβολή δυσμενέστερων όρων ασφάλισης και συνταξιοδότησης, διεκδικώντας παράλληλα βελτιώσεις στο ισχύον ασφαλιστικό καθεστώς για τους μισθωτούς Διπλωματούχους Μηχανικούς, το οποίο είναι ήδη δυσμενέστερο από αυτό του ΙΚΑ!

Από το Δ.Σ. του ΣΤΕΒ